РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р Мадлен Данова

За представения дисертационен труд на тема

„ Cultural diversity and Cultural Identity: Sociolinguistic and Sociocultural Practices of First Generation Bulgarian Immigrants to Canada“ от проф. д-р Дияна Янкова за придобиване на научната степен „доктор на науките”

В настоящата рецензия, преди да се спра на представения докторски труд, искам да подчертая, че всички изисквания по процедурата са спазени, кандидатът отговоря на минималните национални изисквания, а представеният труд като основен в тази процедура ще е предмет на следващите редове. Той е посветен на една изключително актуална, но и много малко изследвана тема в българската, а и в световната наука, а имено изграждането на културна идентичност при първо поколение български имигранти в Канада през призмата на социолингвистични и социокултурни практики. Интересът към тази тема е на първо място обусловен от безспорното господство на мултикултурализма като официална идеология на канадското общество, което превърна страната през последното столетие в „обетована земя“ за милиони имигранти от всички краища на света. Първата част на представения труд е посветена имено на научния дебат около проблемите, свързани с дефинирането на мултикултурализма и изграждането на културни идентичности, които не отхвърлят етническата принадлежност на индивида, а точно обратно – приемат цялото богатство на културното разнообразие, което се поражда от съжителството на различни култури и национални традиции.

Пространното и задълбочено представяне на политиките, свързани с мултикултурализма от гледна точка на историческото и съвременно развитие на тази доктрина се превръща в много добра основа за изследването на процесите на етнокултурна адаптация при българските имигранти от първо поколение в Канада. Тази въвеждаща теоретична част показва и дълбокото навлизане на проф. Янкова в изключително комплексния и незавършен дебат за същността и мястото на мултикултурализма в съвременния глобализиращ се свят.

Това историческо развитие на канадското общество е разгледано от перспективата и на лингвистичните аспекти, свързани с официалното двуезичие на страната и подкрепата за

опазването на езиковото богатство, както на местните култури, така и на имигрантските общности. Фактът, че мултикултурализмът се налага като официална политика в Канада именно като “Multiculturalism within a Bilingual Framework”, е и едно от основанията изследователското внимание да се съсредоточи именно върху социолингвистичните аспекти при изграждането на мултикултурни идентичности в канадското общество, в частност тези на българските имигранти в тази страна.

Преди обаче да представи по-конкретно как българските имигранти се адаптират към мултикултурното общество на Канада, проф. Янкова анализира в дълбочина проблема за изграждането на канадската културна идентичност. Това е един от проблемите, които привличат вниманието на огромен кръг от изследователи, но представеният труд съумява ясно и последователно да проследи различните опити за дефиниране на канадската идентичност в цялата сложност и дълбочина на проблема, обговаряйки както историческите, така и културните и политическите фактори, които играят решаваща роля в този процес. Внимание е обърнато и на изключително важния фактор, свързан с противопоставянето и взаимосвързаността между САЩ и Канада, което често се приема за формиращ елемент на канадската културна идентичност. Едно от най-важните заключения, до които достига тази глава е, че „канадската идентичност не е фиксирана и непроменяща се величина, а е по-скоро непрекъснато развиваща се и адаптираща се към промените в демографията, политическия климат и социалните и икономическите нужди на страната“ (стр. 52).

Също толкова интересен е и въпросът за образа на Канада в българското съзнание, с което се занимава третата част на изследването. Изводът е, че като цяло образът на Канада е много положителен, но има и отрицателни аспекти, свързани с природните условия и политическия живот в страната. Приносният момент на това изследване е в двата аспекта, от които се разглежда изграждането на този образ – чрез преводната рецепция и чрез образът, който се изгражда сред младежта в България, проучване, направено на базата на анкети с респонденти.

Направените задълбочени изводи на базата на тези два подхода, служат и за основа на изследването на формирането на културната идентичност на българската диаспора в Канада, което е и фокусът на четвъртата глава. Използването и на качествени методи на изследване, освен количествените, позволяват да се направи един много добър анализ на

социолингвистичните и социокултурните процеси, които характеризират българската диаспора в Канада. Това е и другият приносен момент, който е свързан с дълбинен научен анализ базиран на казусни случаи. Различните аспекти, които изследването разглежда и анализира като процесите на акултурация, поддържането на родния език сред имигрантите, изграждането на идентичности и социалната и икономическата интеграция на първото поколение имигранти, превръщат изследването в една широка панорамна картина на процесите, които протичат сред българите в Канада.

Изключително задълбочения анализ на тези процеси, разгърнат на фона на историческото развитие на двете страни, е илюстриран с развитието на българска преса в Канада и по-конкретно с историята на най-популярното издание на българската диаспора там, *Bulgarian Horizons*. Специфичното развитие на това издание и образът на българина в Канада, който то изгражда, е съпоставено с резултатите от едно голямо проучване на имигрантската литература в Канада и по-специфично, на историите, които разказват българите, имигрирали в Канада, подкрепени от интервюта по метода на устните истории, проведени с членове на българската диаспора. Заключенията, до които достигат тези две проучвания, показват и начините, по които българите в Канада виждат своята идентичност и социокултурните практики, които ги характеризират.

Огромният изследователски материал обработен и анализиран в това изследване и изводите, направени от проф. Янкова са несъмнен принос в развитието на социолингвистиката и изследването на културната идентичност на българската диаспора като цяло и в частност на тази в Канада, нещо, което в такъв обем и в такава дълбочина, със сигурност не е правено досега.

На основание на всичко изложено по-горе, горещо препоръчвам присъждането на научната степен „доктор“ на проф. д-р Дияна Янкова.

Madlen Vasileva Danova

Digitally signed by Madlen Vasileva Danova
Date: 2023.06.02 12:51:56 +03'00'

02.06.2023 г. проф. д-р Мадлен Данова